REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURĬ de ANUNȚURĬ:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ maĭ dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-riĭ de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inuluĭ Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe treĭ lunĭ 6 coróne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 249. Brașov, Miercurĭ 13 (26) Noemvrie. 1902.

Creditul statuluĭ român.*)

III.

Étă, pe scurt, în ce mod își încheie Dr. Brackel, în studiul seu în ocial-politic, espunerile sale privitóre la creditul de stat al României:

Intrégа *datorie de stat* a României a fost la 31 Martie 1902 de 1.413,339.385 leĭ și 35 banĭ. Pe capul fie-căruĭ locuitor se vin, socotind și datoriile orașelor și comunelor, 247 leĭ, ér pe capul fie-căruĭ contribuabil 2500 leĭ. Indatoririle Româniеi în tóte împrejurările se pot numi fórte marĭ. Din causa acésta însĕ nu-i pericul. Căcĭ astăḑĭ anuitățile pentru datoria publică stau în acelașĭ raport cu veniturile, ca de esemplu la 1889. Veniturile s'au urcat așadér în aceeașĭ proporție, în care s'a urcat îngreunarea budgetuluĭ prin sumele, ce se cer anual pentru plata dobênḑiĭ și amortisarea datorieĭ de stat.

Capacitatea de contribuție a țĕriĭ e în mare crescere. Sistemul de dare directă, care e basat încă maĭ ales pe contribuția pentru moșiĭ, are lipsă de a fi desvoltat maĭ departe. Aceste dărĭ directe se pot încă mult urca, deóre-ce darea pe cap a poporațiuneĭ nu face încă 3 leĭ. Acésta e o mică sarcină și pentru o țéră, ce se află pe trépta de cultură a Româniеi. Puternica crescere a venitelor din dările indirecte însĕ și deschiderea de noue isvóre de venit bogate, oferă în legătură cu acéstă urcare o garanție fórte sigură pentru desvoltarea prinicósă a finanțelor statuluĭ român. Și acésta cu atât maĭ mult, cu cât noua politică financiară, sistemul de economiĭ al ministruluĭ-președinte Sturdza, vine în ajutor crescereĭ veniturilor.

Réua recoltă a anuluĭ 1899 și nepreсauta administrație financiară aduseră cu sine, că veniturile statuluĭ au cădut dela 236 la 200 milióne și că anul 1900 s'a încheiat c'un deficit de 35 milióne. Prin reducerea cheltuielilor statuluĭ, prin micșorarea salariilor și pensiunilor și prin desființarea unuĭ mare numĕr de funcțiunĭ administrative superflue, s'au adus lucrurile acolo, că cassa statuluĭ la sfirșitul anuluĭ budgetar 1901/2, adecă la 31 Martie a. c., a avut un escedent de 18 milióne leĭ. Economiile budgetare față cu anul 1900/1, nu fac maĭ puțin de 27·3 milióne leĭ și, cu tóte că visteria statuluĭ a crescut în mod favorabil, s'au pus în budgetul pentru 1902/3 încă alte economiĭ, carĭ au fost aprobate de cameră.

România — ḑice autorul studiuluĭ — va fi necesitată de a contracta în timpul cel maĭ de aprópe un *împrumut de vre-o 200 milióne leĭ*, din care sumă șépte din opt părțĭ sunt a se întrebuința pentru rĕscumpĕrarea bonurilor de stat de 175 milióne. In fond nu este dér un nou împrumut în perspectivă, ci *numaĭ retragerea și plătirea bonurilor de stat de la 1899, edate pe cincĭ anĭ.*

*) A se vedé numeriĭ 245 și 246 aĭ „Gaz. Trans.“ din a. c.

Prin acéstă operațiune financiară necesară numaĭ puțină schimbare se face în situația financiară de până acum și în puterea financiară a țĕriĭ, de sigur însĕ nu se provócă demeliorațiunĭ. Strigătele de admoniare de a nu se face un nou împrumut român, care ar impune statuluĭ noue sarcinĭ insuportabile, nu este altceva, decât o uneltire tendențiósă. Deșĭ România încă nu s'a recules cu totul de urmările anuluĭ 1899, starea eĭ financiară și economică, cu escedențele în cassele statuluĭ, cu bunele róde ale secerișuluĭ în anul acesta și cu perspectiva în stabilitatea administrațieĭ financiare, pe lângă situația generală politică, este aḑĭ maĭ bună, decât a fost vr'odată de când esistă.

Situația politică în Austria s'a ameliorat încâtva. Comitetul de înțelegere ceho-german a ținut conferențe asupra modalitățiĭ unuĭ compromis. Conferențele urmézа sĕ se țină aḑĭ și se speră, că va succede crearea uneĭ base sigure pentru o pacinică înțelegere. Cehiĭ se ḑice, că nu vor face obstrucție contra provisoriuluĭ budgetar.

Koerber despre pact. La adunarea societățiĭ industriașilor austriacĭ ținută erĭ în Viena, ministrul președinte *Koerber* a declarat, că speră, că tratativele cu Ungaria totușĭ vor ajunge la resultat, păstrându-se în întregime interesele Austrieĭ și menținêndu-se și pe maĭ departe convenția vamală și comercială a ambelor state ale monarchieĭ. Adunarea a votat o resoluțiune, care accentuéză, că *separația economică* a celor două state *este de preferat* stărilor actuale nesigure și că convenția comercială și vamală cu Ungaria numaĭ așa sĕ se încheie, decă interesele Austrieĭ pe viitor nu se vor maĭ sacrifica, ca până acum, în favorul Ungarieĭ.

Regele Carol I și Țarul Nicolae. Următórele telegrame au fost schimbate între M. S. Regele Carol și împĕratul Nicolae al Rusieĭ, cu ocasiunea visiteĭ de la Plevna:

Plevna, 30 Octomvrie v. 1902.

„M. S. Împĕratuluĭ Rusieĭ.

„Aflându-mĕ pe câmpul de luptă de la Plevna, îmĭ aduc aminte cu o profundă emoțiune de epoca neuitată când alăturĭ de Împĕratul Alexandru, Augustul vostru bunic, luam parte cu El, ḑi cu ḑi, la greutatea lupteĭ memorabile, care a fost recompensată, după lungĭ sforțărĭ, prin strălucita victorie de la 28 Noemvrie.

„Am depus aḑĭ, ca mărturie a sentimentelor Mele de recunoscință, o corónă pe mormêntul bravilor soldațĭ rușĭ, pe carĭ am avut onórea de a-i avea sub ordinile Mele. Mĕ simt fericit ca cu acéstă ocasiune solemnă, sĕ reînoesc Majestățiĭ Vóstre asigurarea vie Mele simpatiĭ, și al atașamentuluĭ Meu sincer.

Carol“

Țarul a rĕspuns prin următórea telegramă:

Livadia.

„Majestățiĭ Sale Regeluĭ Româniеi.

„Sentimentele pe care Majestatea Vóstră a binevoit a Mi-le esprima, visitând câmpul de luptă de la Plevna, M'au mișcat viu și apreciez din fundul inimeĭ omagiul pe care L'ațĭ dat victimelor lupteĭ eroice, care a încununat cu o glorie nepieritóre epoca confraternitățiĭ armatelor ruse și române.

„Rog pe Majestatea Vóstră de a primi pe lângă mulțumirile Mele și cea maĭ sinceră asigurare de atașamentul Meu afectuos și nestrămutat.

Nicolae“.

Alegerĭ comunale în România. Resultatul votuluĭ la balotagiul de Dumineсă pentru alegerea consilierilor comunalĭ la colegiul I de comună în Bucurescĭ, a fost următorul: Alegĕtorĭ înscrișĭ au fost cu totul 5841; au votat dintre aceștia numaĭ 3573 și adecă pentru lista liberală au votat 2226, ér pentru lista conservatóre 1289. 58 voturĭ au fost anulate. Lista liberală a fost alésă.

Resultatul alegerilor în balotagiu din județe e următorul: La Roman, Câmpulung, Pitești, Tulcea, listele liberale au întrunit majoritatea. La Têrgu-Jiu opoșițiunea s'a abținut de la vot și a fost alésă lista liberală.

Ministrul Szell despre băncile române.

In așa numitul „mare discurs“, ce l'a rostit ministrul-președinte în ședința de la 19 Noemvrie a dieteĭ, a ḑis următórele despre *băncile române*:

„Stimatul meu amic (Komjáthy) a amintit și afacerea băncilor românescĭ. (Sĕ audim!) Intr'aceea daŭ dreptate stimatuluĭ domn deputat (sĕ audim!), că împrejurarea — decă este așa (sic!) — că unele institute financiare românescĭ desvoltă o activitate nu numaĭ pentru realisarea scopurilor lor speciale, ci și pentru alte scopurĭ, este fórte îngrijitóre. Dér acésta sĕ nu mi-se atribue mie ca pĕcat. Institutele românescĭ nu s'au ivit acum, ci maĭ de mult.

„Suntem de acord, că în acéstă direcțiune trebue sĕ facem ceva, și eu, încât voiŭ puté și-mĭ va permite cercul meu de competență, în orĭ-ce cas voiŭ și face ceva.

„Deslegarea amĕnunțită a acesteĭ cestiunĭ nu este a se face la acest loc, dér *aicĭ ar trebuĭ sĕ între în activitate societatea maghiară* și maĭ ales factoriĭ economicĭ maghiarĭ, căcĭ acele institute au fost înființate din putere proprie. Eĭ bine, sĕ creăm și noĭ institute din puterĭ proprii!

„Guvernul și pân' acum a făcut ceva, el va lucra în viitor în dimensiunĭ și maĭ marĭ, prin ce se vor puté paralisa scopurile acelor institute, decă în adevĕr au de aceste“ (Aplause în drépta).“

„Revista Economică“ din Sibiiu luând notă despre acest rĕspuns al ministruluĭ president, scrie între altele:

„Ceea-ce ne preocupă pe noĭ este faptul regretabil, că șeful guvernuluĭ țĕriĭ nu cunósce niciĭ scopurile, niciĭ activitatea băncilor românescĭ, și că a putut ignora pân' acum lucrarea ce institutele nóstre de maĭ multe decenii încóce o îndeplinesc în interesul consolidăriĭ stărilor economice ale uneĭ însemnate părțĭ a statuluĭ. Căcĭ binefacerile băncilor nóstre nu se estind numaĭ asupra clientеleĭ lor românescĭ, ci s'au bucurat și se bucură de resultatele activitățiĭ lor o mare parte a poporațiuneĭ țĕriĭ și însușĭ statul.

„Și decă ministrul-president șĭ-ar fi luat ostenéla a studia și apreția scopurile și activitatea băncilor românescĭ, atuncĭ fără îndoială trebuia sĕ dee alt rĕspuns domnuluĭ Komjáthy.

„Anume trebuia sĕ-i spună, că scopurile urmărite de băncile nóstre sunt identice cu scopurile ce trebue sĕ le urmărésсă orĭ-ce guvern conscienţios și orĭ-ce om politic cinstit în acéstă țéră, că activitatea lor se distinge de a băncilor maghiare numaĭ prin o corectitudine absolut necompromisă, și că puterea lor consistă chiar în ținuta lor corectă și cinstită, adevĕrat patriotică și loială față de toțĭ cățĭ recurg la ele, fie Maghiarĭ, fie Românĭ, séu de orĭ-ce altă naționalitate. Trebuia sĕ spună d-l ministru-president, că băncile nóstre atât indirect prin acésta a lor activitate, cât și direct prin jertfele enorme cu carĭ contribue la acoperirea trebuințelor publice, sunt un factor însemnat și prețios în acest stat, factor care merită nu numaĭ bunăvoința, ci de-adreptul întreg concursul posibil atât al guvernuluĭ țĕriĭ, cât și al tuturor cercurilor preocupate de binele public.

„Acesta era, după convingerea nóstră, singurul rĕspuns corect, ce avea sĕ-l dée d-l Szell la acusele deputatuluĭ Komjáthy“.

Procesul „Cărțiĭ de Aur“.

(Raport special al „Gazeteĭ Transilvanieĭ“.)

Clușiŭ 24 Noemvrie.

Astăḑĭ la órele 8 s'a început pertractarea finală în procesul *„Cărțiĭ de aur“*, volumul I, pentru care este acusat d-nul Teodor V. *Păcățianu.*

In sala curțiĭ cu jurațĭ aglomerație mare de public.

Președinte: baronul *Szentkereszthy*, judĭ: *Szász* Bela și *Reinbold* Artur. Fotoliul ministeriuluĭ public îl ocupă *Daniel* Lajos, substitut. Apĕrător: Coriolan *Brediceanu* din Lugoș, interpret: Robert *Lehmann.* Pentru luarea de note stenografice: 3 stenografĭ.

La sorțĭ ies următoriĭ jurațĭ ordinarĭ: Dr. Gyalui Farkas, Asztalos Károly, Gergely Samuel, Gombos Ferencz, Ajtai K. Albert, Hidegh Mihály, Koleszár Lajos, Andrásovsky Lajos, Siko Lajos, Babos Sándor. Suplementarĭ: Dr. Szamosi Janós și Sandor Imre.

Inculpatuluĭ i-se ia naționalul. D-l Păcățianu e de 50 anĭ, nascut în Husăsĕu (Timiș) gr. or., redactor.

Se dă cetire actuluĭ de acusație.

Substitutul Daniel, la invitarea președinteluĭ declară, că acusă pe d-l Păcățianu pentru agitație pe basa al. 2 din § 172 și al. 1 din § 170.

Președintele spune, că apĕrarea a cerut citarea maĭ multor espertĭ, dér findcă senatul de punere sub acusație n'a admis acéstă cerere, niciĭ dênsul n'a adus decisiune până în momentul de față.

Brediceanu anunță pe acest motiv recurs în cassație.

Procurorul se opune.

Tribunalul aduce acum decisiunea și respinge cererea pe basa §. 288.

Brediceanu întrébă pe procuror, decă numaĭ părerile d-luĭ Păcățianu le incriminéză, séu și citațiunile autorilor streinĭ. Decă numaĭ cele dintâiŭ, atuncĭ el renunță la întregire.

Procurorul respunde, că în acéstă privință nu se póte declara.

Președintele invită pe substitut sĕ facă propunere.

Substitutul declară, că acusă pe d-l Păcățianu pentru-că — chiar admițênd, că desvĕlesce adevĕratele momente ale istorieĭ — a făcut și comentare și observațiĭ, carĭ „agită“ în potriva legilor sancționate,

a scris în mod dehonestător pentru Maghiarî şi aţîţă pe Românî contra Ungurilor.

Lehmann cetesce traducerea maghiară a întroducerei „Cărţii de aur“.

Preşedintele: Recunósceţî, că sunteţî vinovat?

Păcăţianu: Nu!

Preşedintele: Recunósceţî, că aţî scris cartea?

Păcăţianu: Eu am compus'o numai după istoricii cei mai autenticî ai epocei.

Reinbold. Cetesce pasage referitóre la activitatea lui Kossuth.

Preşedintele: Sunt acestea părerile d-vóstrĕ?

Păcăţianu: Ale mele şi ale politicianilor românî.

Preşedintele: De ce aţî credut necesar a intercala şi acţiunea antimaghiară a altor naţiunî?

Păcăţianu: Am zugrăvit epoca şi n'am putut trece cu vederea aşa ceva.

Preşedintele. Da, însĕ de aicî se vede intenţiunea d-vóstrĕ de a ponegri pe Ungurî.

Substitutul face atent pe preşedinte, că apĕrătorul şoptesce acusatului. Preşedintele îl chiamă la ordine.

Preşedintele: De ce aţî atacat uniunea Ardealului? Nu credeţî, că acésta e salutară?

Păcăţianu. La întrebarea acésta nu rĕspund.

Preşedintele: Discursurile reproduse, credeţî, că s'ar puté rosti şi astădî, fără sĕ fie tras oratorul la rĕspundere?

Păcăţianu: Acele discursurî se refer la relaţiile de atuncî.

Preşedintele: De ce aţî adunat numai datele, unde se vorbesce rĕu despre Ungurî?

Păcăţianu: Datele le-am scos din cărţî istorice.

Preşedintele: Şi n'aţî găsit nimic bun pentru caracterisarea Ungurilor?

Păcăţianu: Nu rĕspunde.

Preşedintele afirmă, că o ură nemărginită contra Ungurilor l'a îndemnat pe inculpat la scrierea „Cărţii de aur“. Invită pe inculpat sĕ arate un singur pasagiu, unde se vorbesce bine despre Ungurî.

Păcăţianu: Citéză capitolul „Maghiarii în Viena“.

Preşedintele: D-vóstrĕ nu aţî avut de gând sĕ scrieţî istorie, ci sĕ agitaţî.

Păcăţianu: Chestie de apreciare.

La $12^{1}/_{2}$ se încheie procedura probatóre, preşedintele pune întrebările şi şedinţa se suspendă pană după amiadî la órele 3.

Intrebările snnt următórele:

1) Vinovat este T. Păcăţianu, că prin publicarea „Cărţii de aur“ agită în contra uniunii. — Da séu nu?

2) Vinovat e T. Păcăţianu, că prin publicarea „Cărţii de aur“ agită la ură pe Românî contra Maghiarilor. — Da séu nu?

3) Vinovat e T. Păcăţianu, că prin publicarea „Cărţii de aur“ agită la nesupunere faţă de legile esistente: — Da séu nu?

La 3 óre redeschidêndu-se şedinţa preşedintele învită pe procuror sĕ-şî ţină rechisitorul.

Procurorul afirmă, că Românii gravitéză către România, îşî dau tótă silinţa, ca sĕ se rupă de către Ungaria şi sĕ se alăture către România. Mişcarea acésta e cu atât mai periculósă, cu cât în Ungaria locuesc aprópe 3 milióne de Românî şi sunt aprópe de România, care încă îi îmbărbătéză la mişcarea acésta. Spune mai departe, că décă acusatul ar fi reprodus numai vorbirea lui Bărnuţiu, décă ar fi reprodus numai citate din autorii românî, el cel mult, ca bun patriot, s'ar fi scandalisat şi n'ar fi ridicat acusă, dér acusatul la fiesce-care pasagiu se opresce, îşî spune părerile sale şi acésta este în care procurorul vede primejdia, fiind-că prin enunciaţiunile lui acusatul agită contra legilor esistente, contra uniunei Ungariei cu Transilvania, agită la ură pe Românî contra Maghiarilor. Apeléză apoi la patriotismul juraţilor, ca sĕ ferésca Ungaria de atarî agitatorî periculoşî şi de pericolul de a fi dividaţî. Se ocupă pe larg cu părţile incriminate şi în urmă cere verdict osânditor.

Apĕrătorul C. *Brediceanu* perciféză pathosul cu care procurorul şî-a susţinut rechisitorul. Spune că Păcăţianu a fost până acum un om neînsemnat, şi că procurorul cu tot adinsul vré sĕ facă din el martir naţional, vrea sĕ-l ridice lor un nivou alăturea cu Bărnuţiu şi cu Iancu. Acusatul şi de present e colaborator la fóia cea mai moderată română la „Telegraful Român“ şi n'a făcut alt-ceva, decât a adunat date istorice. Reflectéză amĕnunţit 'la tóte punctele de acusă şi cu argumente neresturnabile arată netemeinicia acusei. La punctul acusei unde se ocupă de persóna lui Kossuth, în care acusa spune, că Păcăţianu pe acéstă mare figură istorica a ponegrit'o, apĕrătorul spune, că despre Kossuth nu numai acusatul, dér şi autorî ungurî ca Kemény spun, că ar fi comis ilegalităţî, ba chiar şi Szell a declarat în dietă, că Kossuth a deviat de pe calea legei.

După scurtele replicî ale procurorului şi a apĕrătorului, preşedintele la 5 óre amână pertractarea pe mâne.

Reporterul.

Şovinismul neomaghiar şi Maghiarii.

III.

„Naţiunile marî slave şi germane — urméză Czirbusz — urmăresc ţinte imperialiste; ele cuceresc continente şi adună bogăţii enorme. Rusia caută a supune Asia, Anglia sĕ supună Oceania, şi Africa, Yancheii, vréu sĕ-şî asigure jumĕtatea de vest a globului terestru. Germania nu urmăresce decât rolul conducĕtor şi cucerirea Europei centrale. De aceea îşî desvoltă viéţa sa industrială orăşenéscă şi politico economică, cu scop de a-şî încorpora mai curênd séu mai târdiu Olanda, Elveţia şi póte şi Austro-Ungaria, şi a deveni stăpână pe Europa centrală. De aceea îşî acaparéză Germania şi la noi prin cumpărăturî mine, domenii, căi ferate, hârtii de valóre şi priorităţî, hârtii hipotecare, ea lucréză la subjugarea nóstră economică şi odată-ce Europa orientală împreună cu Balcanii vor ajunge sub stăpânire ruséscă, atuncî Germania se va face stăpână pe patria nóstră, întocmai ca un creditor, care scóte în vêndare prin licitaţie casa şi moşia datornicului sĕu.

„In viéţa politică a *naţiunilor latine* se pórtă un rĕsboiu mare între radicalism şi catolicism, între concepţia monistică şi creştinéscă. Lupta între aceste două curente încă nu e resolvită, dér se va resolvi fără noi. *Pe Ungaria nu o putem clasifica nicăirî când e vorba de tendinţele şi luptele popórelor creatóre.* In situaţia nóstră particulară între rasele germană, latină şi slavă, simţim sĕrăcia nóstră şi ne credem slabî pentru sĕvîrşirea unor planurî marî. Politica nóstră este o viéţă calicósă, o tocmélă cu diferiţii factorî, *mai mult pentru a ne feri de primejdii, decât pentru a desvolta forţe.*

„O consecinţă necesară a procesului fatal, care descompune societatea şi statul este aceea, că *emigrările din ţéră* consumă forţele Ungariei mai mult de cât a celorlalte ţĕrî. Din situaţia nefavorabilă, pe care o are Ungaria în mijlocul Europei, din relaţiile demografice, sociale destrăbălate, urméză în mod categoric, că avem nevoie *de un nou spirit*, care sĕ ne transformeze viéţa nóstră naţională şi morală, care sĕ cumpănéscă cu sânge rece faptele politice şi geografice şi sĕ ne limiteze înţelepţesce interesele nóstre. *Sĕ ne lăpădăm de visurile nóstre istorice*, carî de la pacea din Sătmariu (1711) până la 1848 n'au fost de cât nisce chimere deşerte, sĕ considerăm direcţia democratică a timpului, graţie căruia au venit în primul plan problemele economice şi culturale. Din tinerimea inteligentă sĕ nu educăm aristocraţî îngâmfaţî şi sportsmanî şi ideologî declamatorî şi esteticianî, ci înainte de tóte *bărbaţî cu caracter*, carî cu intelectul luminat şi cu inimă caldă sĕ scie a trăi şi simţi omenesce şi afară de acésta sĕ scie a lucra şi a lupta cu însufleţire pentru patrie, pentru convingere şi pentru ideile în adevĕr marî. *A ruina şi a urî—aceste nicăirî pe lume n'au produs róde bune.*“...

*

„Ĕtă ce dice Dr. Czirbusz, un preot catolic“, observă „Parlamentär“, care continuă aşa:

„Intre altele în Ungaria a cădut victimă maghiarisării şi biserica luterană. Profesorul de teologie A. Masznyik de la academia din Pojun, care alăturea cu Prónay a preparat „unirea“ cu biserica calvină, în urma căreia s'a întrodus şi în biserica luterană, ca şi în cea calvină, limba maghiară cu scop de desnaţionalisare pseudopatriotică, se plânge şi se tânguesce acum asupra consecinţelor aşa:

„Din biserica nóstră piere orî-ce idee, nu scim sĕ ne însufleţim, nu scim sĕ facem nimica pentru scopurî ideale. Suntem o massă brută, fără viéţă, nu ne mişcăm, ci ne poticnim din di în di. Biserica nóstră a devenit o biserică oficială, care cu litere, legî şi circulare şi cu mii de paragrafî *desrădecinéză credinţa*, corupe personalitatea şi stinge spiritul. Biserîca nóstră pune în vêndare adevĕrul şi libertatea pentrn scopurî de ale puterii, pentru interese egoistice, pentru o bucată de pâne. Din steagul nostru s'a făcut o sdrênţă, din trupele eroice — o armată bătută“.

„Ĕtă urmările. — continuă „P.“ — Totul s'a sacrificat maghiarisării. Pentru ea s'au recrutat apostaţî, din causa acesteia a fost eliminată din biserică limba bisericei, s'a întemeiat kiriokratia, din causa acesteia *au fost demoralisaţî preoţii cu congruă şi milă.*

„Şi aşa s'a făcut în Ungaria, că „*Független Magyarorszag*“ are o rubrică permanentă cu titlul „A hohér hymnusz“. Se scie adecă, că koşutiştii au pus la cale o gónă contra imnului odios pentru dênşii „Gotterhalte“ şi contra paserii cu 2 capete, lor tot aşa de odiósă, şi hrănesc şovinismul neo-maghiar de care s'a infectat până şi preşedintele camerei deputaţilor, d-l conte Albert Apponyi. Contele Apponyi este şi el tot aşa de catolic roman, ca şi Dr. Czirbusz, însĕ se deosebesce de acesta în chestiile şovinismului neo-maghiar, antiungar şi antiistoric.“

Aicî se reproduce o parte din scrisórea adresată de către Apponyi preşedintelui kulturegyletului din Nitra, în care se face apel la publicul maghiar, sĕ contribue banî pentru maghiarisare. Apoi continuă:

„Va sĕ dică Maghiarii curaţî sĕ contribue pentru maghiarisarea Slovacilor, Ugro-Ruşilor etc. Adevĕratul maghiar nu va fi aşa de prost sĕ-şî risipéscă banii pentru maghiarisarea concetăţenilor sĕi nemaghiarî. Rolul acesta îl vor lăsa şoviniştilor neomaghiarî, imigraţî, carî ruinéză Ungaria din tóte puterile. Óre vor reuşi? Décă se vor găsi bărbaţî ca Czirbusz, de sigur nu: Ungaria este Ungaria, şi pace. Ea este patria comună a naţiunilor autochtone istorice. Nu este *regnum unius linguae.* Acésta a spus'o deja s. Stefan, marele rege al Ungariei.“

Stomac rusesc.

Polipul rus ne mai avênd ce absórbe în Europa şî-a adaptat ventusele lui formidabile pe colosul chinezesc. Rusia devoră Asia centrală şi Asia orientală.

In mai puţin de 8 anî a întrat în stăpânirea ei de fapt séu moral *18 provincii* în acele părţî ale Asiei: de la rîul Jalu, în frontiera Coreei, o parte din Mandşuria (învecinată cu Siberia) interminabile stepte ale platoului mongol acoperite cu érbă, de la marele zid chinezesc, din ţéra Djungorilor mahometanî, până departe în Turkestan şi Tibet, până la pólele munţilor Himalaya, tot şi tóte au întrat în stomacul colosului rus, dice „Cronica“.

Dinastia mongolă, adî domnitóre pe tronul Dragonului Chinei, e îngrijită, căcî 'i scapă terenul de sub picióre, mai ales de când, *din anul trecut, 1901, Ţarul Rusiei* e numit *de marele Sama din Shassa şef al religiunei lui Buddha*, conferindu-i-se prin acésta o putere egală cu a papei peste lumea catolică.

D'atuncî beneficiile concordatului mongolo-chinez, încheiat la 1723 între marele Samo şi împĕratul Chinei, trec acum de partea Ţarului, către care acum toţî bonzii, micî şi marî ai cultului budic, îşî îndréptă privirile.

Era firesc, ca atuncî când Rusia e atât de ocupată în Asia, Bulgarii sĕ se astîmpere şi sĕ nu deschidă chestia orientului europén.

Acum e la ordinea dilei *Wladivostokul* Asiei: *Orientul extrem.*

Veni-va rêndul apoi şi al orientului europén.

De-ocamdată în programul rusesc mai e şi revoluţiunea în Afganistan.

SCIRILE DILEI.

— 12 (25) Noemvrie.

Instalarea noului metropolit al Bucovinei I. P. S. Sa Dr. *Vladimir de Repta* s'a făcut Dumineca cu mare solemnitate în biserica catedrală din Cernăuţî. La 8 óre dim. o deputaţiune de trei preoţî şi trei mirenî s'a dus in reşedinţa metropolitană spre a conduce pe archipăstor la biserica catedrală. Sosind înaintea bisericei I. P. S. Sa fù întêmpinat de preoţii liturgisitorî în vestminte bisericescî. Clericii au îmbrăcat pe metropolitul în mantie. Intrând în biserică, metropolitul se îmbracă în sf. odăjdii, apoi în uşa bisericei întîmpină cu cârja archierescă în mână şi încunjurat de preoţî, pe comisarul împĕrătesc, pe care îl conduce la tronul împĕrătesc. Aicî comisarul dă cetire decretului cu care i-s'a încredinţat lui funcţiunea instalării. Se citesce apoi decretul de numirea metropolitului. După acésta metropolitul aduce mulţumite Maj. Sale pentru numirea sa de cap al bisericei. Se citesce apoi Singelia sinodală despte insituirea canonică a I. P. S. Sale. Delegatul sinodal bineventă pe I. P. S. Archiepiscop şi metropolit ca archipăstor al provinciei metropolitane şi învită pe representanţii presenţî ai Metropoliei, de a-l întronisa. Aceştia îl ridică pe scaunul archiepiscopesc şi i-se închină. Intronisarea se vestesce prin salve şi sunetele clopotelor. După-ce archiepiscopul cobóră de pe scaunul archieresc şi se suie pe amvonul din mijlocul bisericei, se începe sf. liturghie. La 2 óre d. a. s'a făcut în sala festivă a reşedinţei metropolitane funcţiunea predării temporalelor în presenţa comisarului împĕrătesc. Comisarul a predat metropolitului inventariile, sigilul archiepiscopesc şi cheile.

Maiestatea Sa Monarchul, după-cum se telegrafiéză din Viena, a început sĕ fie mai bine.

O nouă fundaţiune. La 22 Nov. n. a rĕposat în Sibiiu *Nicolau Vlad*, judecător de tribunal în pensiune, în etate de 79 anî. Inmormêntarea i-s'a făcut erî în cimiterul gr. or. din suburbiul Iosefin. Rĕposatul a lăsat prin testament o *fundaţiune de 48.000 cor. pentru stipendii.* Fundaţiunea va fi administrată de consistoriul gr. or. din Sibiiu.

Representanţa comunei Braşov îşî va ţiné adunarea generală ordinară, mâne Miercurî la 26, eventual Joi la 27 Nov. st. n. Adunarea se ţine în Casa sfatului la órele 3 p. m. La ordinea dilei sunt 21 obiecte.

Arthur Korn în Berlin. Diaristul Arthur *Korn*, expulsat din Chichinda-mare şi refugiat în strĕinătate, a sosit la Berlin unde în 27 şi 28 Noemvrie va ţiné o conferenţă despre sórtea Germanilor din Ungaria.

In ḑiua de 21 l. c. *Korn* a ţinut o conferenţă la secţia din München a societăţii „Alldeutscher Verband“ asupra Germanilor din Bănat şi asupra prigonirei ḑiariştilor germanĭ din Ungaria. După-cum este informat „S. D. T.“, d-l Korn va scóte în curênd o broşură la I. F. Lehmann în München, care va purta titlul „Die Deutschenverfolgungen in Ungarn“. (Prigonirea Germanilor în Ungaria) şi va avé următórea dedicaţie: *„Domnului Ştefan Winkler, procuror reg. în Seghedin, redeşteptătorul sentimentului naţional la Şvabii din Bănat“*.

După-cum scrie „D. T. f. U.“ a fugit din Ungaria şi ḑiaristul Alois *Krisch*, care în timpul din urmă era administratorul ḑiarului naţional german din Timişóra.

Pentru masa studenţilor românĭ din Braşov au întrat de la d-l căpitan de artilerie *Vasilie Popa* din Braşov **10 coróne** întru amintirea nepótei d-sale *Elisabeta Popa Nascu*, fostă preotésă în Dumbrău, rĕposată în 11/24 Nov. 1901. Priméscă piosul donator sincere mulţămite, ér pe rĕposata s'o odihnéscă Domnul în pace. — *Direcţiunea şcólelor medii gr. or. române.*

Misiune de studii. Domnii Mihail *Anania* inspector silvic român şi *Victor Pop de Harşianu*, inginer silvic român, administrator al domeniului Tarcău, au sosit în ḑiua de 21 Novembrie la Sibiiu pentru studiarea esploatării pădurilor din Transilvania.

„Valahii cuceresc“. Aşa cetim în „Függ. Magyarország“ de la 23 l. c. E vorba, că Românii din Ciclova au cumpĕrat proprietatea de 800 jugĕre a lui Dr. Ecsery Lajos. După încheierea contractului — ḑice numita fóie — „Valahii“ au cutrierat satul cântând cântece „valahe“. Bucuria era nespus de mare între „Valahĭ“, mai vîrtos, că Dr. Ecsery era unicul proprietar maghiar în comună şi acum în Ciclova n'a mai rĕmas nicĭ un Maghiar.

Francisc Kossuth în Cluşiŭ. Sâmbătă a sosit în Cluşiŭ Francisc *Kossuth*, însoţit de deputaţii Bedőhazy şi Rath, ca sĕ participe la adunarea de constituire a partidului independist, ce s'a ţinut erĭ. Ungurii din Cluşiŭ i-au fĕcut primire ca unui prinţ. De la gară un lung cortegiu de trăsurĭ l'a condus în oraş. La seminarul teologic ev. ref., l'a bineventat deputaţia tinerimei universitare. Séra un conduct cu 400 lampióne a apărut dinaintea seminarului, unde era găzduit Kossuth, apoi a traversat oraşul. La dorinţa publicului au fost învitaţĭ la Cluşiŭ şi deputaţii 48-iştĭ Nessi şi Visontai.

Alfred Frideric Krupp, supranumit „regele tunului“, a încetat din viéţă la 22 Noemvrie n. în urma unui atac de apoplexie. Krupp era proprietarul marei fabricĭ de tunurĭ din Essen, în care ḑilnic lucrau miĭ şi miĭ de ómenĭ. Mórtea l'a ajuns în vîrstă de 48 anĭ. În ḑilele din urmă s'a vorbit fórte mult despre Krupp. *„Vorwärts“* din Berlin a scris despre el, că guvernul italian l'ar fi espulsat din insula Capri, unde avé un palat minunat şi unde ar fi trăit o viéţă imorală. Krupp a moştenit fabrica din Essen de la tatăl sĕu, mort în 1887. Sub conducerea lui fabrica a luat un avênt colosal. El a furnisat tunurĭ pentru armatele Germaniei, Austro-Ungariei, Italiei şi Rusiei. Numai în 1894 a transportat 25,000 tunurĭ în diferitele ţĕrĭ ale Europei. După o statistică din 1892, în fabrica din Essen se aflau instalate 1500 topitóre, 3000 maşinĭ marĭ şi micĭ, 263 cazane pentru vaporĭ, 421 maşinĭ cu vapor, unele din ele avênd o putere de 3500 caĭ; la olaltă maşinile au o putere de 23,000 caĭ. În fie-care ḑi fabrica consuma 2410 tone de cărbunĭ, ea face la ḑi 3300 tone oţel. In fabrica de oţel lucréză ḑilnic 13.956 ómenĭ, în mine şi cohurĭ 8345 ómenĭ, la olaltă 25.301 ómenĭ. Fabrica însa-şĭ se îngrijesce de întreţinerea lucrătorilor.

Revocarea consulului turcesc din Constanţa. Sublima Pórtă a revocat pe consulul turcesc din Constanţa Razimbeiŭ, şi l'a numit într'un alt post. Razimbeiŭ, se scie, că înainte de asta cu vr'o 6—7 sĕptĕmânĭ a făcut scandal în localul unuĭ bărbier din Constanţa, cerênd sĕ se îndeparteze de pe pĕrete tabloul, care representa cum un sergent român presentă principelui Carol primul drapel cucerit de la Turcĭ. Consulului turcesc i-s'a dat atuncĭ un concediu de-o lună, ér acum vedem, că a fost revocat din pedépsă şi numit în alt post.

Mulţumită. Cu ocasiunea petrecerei cu dans arangiată de tinerimea română din Deva şi împrejurime la 9 Nov. 1902, au mai întrat de la d-l George *Pop de Băsesci* 20 cor., carĭ adăugându-se la suma de 184 cor. 70 banĭ, a rĕmas pentru înfrumseţarea internă a bisericei un venit curat de 204 cor. 70 banĭ. Priméscă şi pe calea acéstă marinimosul domn pentru concursul dat, în numele comitetului arangiatorĭ. cât şi în numele epitropiei bisericei gr. or. din Deva, cele mai călduróse mulţămite. Deva, la 22 Nov. 1902. *Dionisiu Ardelean*, epitrop cassar.

Câne turbat într'o şcólă. In şcóla primară din Ozsdola (comit. Treiscaune) a întrat ḑilele trecute un câne turbat tocmai când bĕeţii se pregăteau a merge spre casă. Invĕţătorul Kovacs sări în apĕrarea elevilor sĕi, apucà cânele de grumazĭ, însĕ cânele printr'o smâncitură s'a liberat din mânile învĕţătorului şi-l muşcà pe acesta la gât. Bietul învĕţător grav rănit fù trimis la institutul Pasteur.

D-l Dr. Ceorge Moga, medic de regiment la reg. de infanterie nr. 50, cu garnisóna în Alba-Iulia, a făcut cu succes eminent esamenul de *medic de stat major* înaintea comisiunei esaminătóre din Viena. Intre 26 candidaţĭ, d-l Moga a eşit primul.

Un desertor. Se scrie din *Reghin*: Măcelarul din Bistriţă, cu numele Balischer, care servia la artilerie în Sibiiu, a desertat înainte de asta cu câte-va sĕptĕmânĭ şi a venit aicĭ, unde de treĭ sĕptĕmânĭ trăia la proprietarul Gunesch. Acestuia îi spunea, că a fost bolnav şi că are concediu de treĭ lunĭ. Gunesch, care e o rudă îndepartată a lui Balischer, l'a credut cu atât mai vêrtos, cu cât desertorul îşĭ ţinea un braţ mereu ţĕpăn. Dilele acestea însĕ Gunesch s'a dus cu nevastă-sa la Bistriţă şi lăsă pe Balischer sĕ i păzéscă casa. Balischer însĕ şi-a arătat recunoscinţa pentru ospitalitate cu aceea, că a vîndut în absenţa lui Gunesch tóte bucatele ce le avea strînse şi tot vinul din pivniţă, pe urmă i-a furat hainele şi a mai estorcat şi de la neguţătorul de făĭnă Mangesius 120 cor. Imbrăcat astfel în haine bune şi cu punga plină de banĭ, a luat drumul spre comuna *Petelea*, unde a fost prins de gendarmĭ tocmai în momentul, când îşĭ tocmea o căruţă. cu care sĕ plece mai departe.

Ciocnire între militarĭ şi civilĭ. Din Paris se scrie, că într'un local s'au ciocnit în 23 Noemvrie nisce ofiţerĭ cu publicul. Causa ciocnirei a fost, că oficerii au fluerat pe un cântăreţ, care cânta nisce cuplete antimilitare. A trebuit sĕ intervină poliţia. Mai multe persóne au fost arestate.

Condamnaţĭ la mórte prin ştreng. Păstorii de oi Alexe Dobje şi Mihail Bura din Cămărdara (comitatul Sătmarului) au omorit pe păstorul Gheorghe Bura şi l'au jefuit. Curtea cu juraţi din Sătmariŭ, i-a condamnat pe amêndoi Vinerea trecută la mórte prin ştreng.

Tragere la ţintă. Mâne, Miercurĭ în 26 Noemvrie, reserviştii de întregire de la reg. de honvedĭ nr. 24 vor eşi în Poiana la tragerea la ţintă. Poliţia locală publică acésta cu observarea, că în timpul de la 5 óre diminéţa până pe la órele 11 a. m. este sever interḑis a călca pe teritoriul Poianei.

Din rĕsbunare. In comuna Chizdia (Bănat) un făptuitor necunoscut a împuşcat prin feréstră pe notarul comunal Eck, care şedea în birtul comunal. Glonţul l'a nimerit pe notar drept în piept şi a fost transportat agonisant la locuinţa lui. Se crede, că e la mijloc un act de rĕsbunare.

Scandalul din Careii-marĭ.

Étă cum descrie părintele George Şuta în „Trib.“ de la 25 Noemvrie, scandalul, ce s'a întêmplat în Careii-marĭ cu ocasia instalării nou numitului preot George Kavasi. După ce descrie antecedenţele scandalului, urméză astfel:

....„Delegatul capitular (Dr. Felician Bran) dispune tragerea clopotului pentru liturgie, îl împedecă; preoţii voesc a întra în biserică, însĕ numai pe lângă asistenţa a 22 de poliţiştĭ orăşenescĭ pot întra în ea. Atuncĭ întreg poporul părăsesce în mod demonstrativ biserica. Noul preot face proscomedia, ar începe liturgia, dér cantor nu-i ca'n palmă.

„Delegatul capitular provócă canto rul a se presenta la biserică, dér acesta îşĭ vîresce numai capul prin uşe şi neobservând pe alţii acolo de cât pe preoţii fungenţĭ şi pe cei 22 poliţiştĭ, se retrage şi se începe o scenă dumneḑeéscă, séu décă vă place un scandal. Preoţii stau în uşa altarului îmbrăcaţĭ, ér cantorul din uşa bisericii începe a întona: *„Hazádnak rendületlenül légy hive oh Magyar“*. Nou numitul preot începe un discurs, dér glasul i-l înécă gălăgia de afară. Preoţii se uită la poliţiştĭ, aceştia la preoţĭ, în urmă aceia se desbracă, ies la popor, dér la capacitările delegatului rĕspund cu sudălmĭ, insulte şi scuipărĭ.

„Sĕ mai ḑică cineva, că asimilarea rasselor nu a succes în Ungaria. Obiceiul de a scuipi pe contrarul sĕu, Maghiarii aceştia gr. cat. nu l'au putut învĕţa, decât de la Maghiarii de confesiunea ebraică, de carĭ sĕ aflà în numĕr considerabil şi în Carei, şi étă arta scuipitului. Ruşii o au dosvoltat până la acel grad, încât nu se genéză a scuipi şi feţele bisericescĭ. Pe un individ, décă i-se alteréză mintea, îl poţĭ aşeḑa într'un sanator, dér unde-i pune atâţia Ruşĭ raşĭ la creerĭ?

„Delegatul capitular în faţa acestor turburărĭ stă fără sfat, alérgă de la primar la vice comite, dau din umĕr şi cap sĕcurea au aruncat'o Ruşii în fântână, sĕ vină dér domnul vicar capitular sĕ o scótă de acolo.Cheile bisericii sunt la archidiacon, dér curatorimea şi primopilii stricară încuetórele vechĭ şi au pus alte zăvóre nouĕ pe uşĭ.

„Stăm îngrijaţĭ în faţa acestor scene scârbóse. Suntem curioşĭ a sci, óre procuratura regéscă purcede-va în contra acestor răsvrătitorĭ cu acea stricteţe ca faţă de bietul George Ardelén?“.....

ULTIME SCIRI.

Cluşiŭ, 25 Noemvrie. (Telegr. part. a „Gaz. Trans.“) Verdictul juriului a *declarat vinovat pe acusatul* în procesul pentru *„Cartea de aur“*, volumul prim. Pe basa acestui verdict tribunalul l'a condamnat pe acusat, d-l *Teodor V. Păcăţianu*, la **opt lunĭ închisóre de stat, 400 corónc amen dă şi la 1587 corónc chieltuelĭ de proces**. Atât procurorul, cât şi acusatul au anunţat recurs de nulitate. *Păcăţianu* a fost *imediat deţinut* pe cuvênt c'ar puté sĕ se sustragă pedepsei prin fugă, şi s'a enunţat că, décă va depune o cauţiune de 5000 corónc, va fi pus pe picior liber.

Budapesta, 24 Noemvrie. Dieta s'a ocupat şi în şedinţa de aḑĭ cu *afacerea Nessi*. Au vorbit 8 oratorĭ. Desbaterea se va continua şi în şedinţa de mâne.

Belgrad, 23 Noemvrie. In contra ministrului de interne sêrbesc *Todorovicĭ* s'a făcut un atentat. Treĭ indiviḑĭ au descărcat revolvere asupra luĭ, dér glónţele n'au nimerit. Unul dintre atentatorĭ a voit apoi sĕ-l atace c'un cuţit, însĕ câţĭ-va soldaţĭ i-au sărit în apĕrarea ministrului. Atentatorul a reuşit sĕ fugă.

Călindarul Plugariului.

A apărut şi se póte procura de la tipografia *A. Mureşianu* — Braşov, **„Călindarul Plugariului“**. Preţul, cu porto, **25 cr.** (50 banĭ).

Acest călindar, care apare acum în anul XI, cuprinde în afară de datele obicĭnuite calendaristice, geneologia domnitorilor din Europa, taxele telegramelor şi cele poştale, scala timbrelor, Mĕsurile, tîrgurile din Ardeal şi Ungaria şi lista advocaţilor românĭ.

In *partea literară* vedem portretul bine reuşit al repausatului episcop *Mihail Pavel* cu o biografie, de Augustin Paul, Rugăciune (poesie) de M. Eminescu, Restignirea lui Isus, de Sinkiewitz (un admirabil fragment din romanul „Sĕ-l urmăm“). Călugărenii (poesie) de C. Sandu, Cincĭ într'o păstaie (poveste de Andersen), Luléua lui moş Radu, Legenda pământului şi a muncii, de Dim. Dan, „Al mai tare om din lume“ (poesie în dialect bănăţenesc) de regretatul tînĕr poet Victor Vlad Delamarina.

Partea economică este şi în acest an bine representată prin următórele articole: „Duşmanii economiei“ de Ioan Georgescu; „Plantarea pomilor“ de A. Boldor, „Causele de ce sĕmĕnăturile sunt rele“ de N. H. Vechiulescu, „Insecte stricăcióse pomilor şi viilor“, „Ce plătesce banul şi cum îl cruţăm noi?“

După partea economică urméză pe mai multe paginĭ diferite *„poveţe“*, apoi „Diverse“ şi în fine „Anecdote şi Glume“.

Ca adaos sunt şi anul acesta o mulţime de anunţurĭ.

Diverse.

Tatuărĭ princiare. Este óre adevĕrat şi cu putinţă, ca chiar şi membri ai familiilor regale, ba chiar şi regĭ şi regine sĕ-şĭ tatueze corpul, întocmai ca matrozii şi soldaţii? Esplicaţiunĭ în acéstă privinţă publică ḑiarul „Petit Parisien“, care spune, că a luat comunicările sale dintr'o revistă englesă, care adese-orĭ este fórte bine informată asupra secretelor persónelor princiare.

Astfel regele Eduard VII al Angliei, încă de pe când era prinţ de Wales, şi-a tatuat pe umĕrul drept un ornament indian în colórea albastră. Regina Alexandra a Angliei şi-a tatuat acum câţĭ-va anĭ o flóre la braţul stâng, aprópe de încheetura de la mână.

Mai este încă o regină tatuată, care nu face secret de acest lucru, adecă regina Olga a Greciei, care ca amiral al flotei elene, póртă pe braţ o ancoră albastră. Principesa Waldemar de Danemarca, care este cu trup şi suflet marinar, póртă o ancoră pe spatele stâng — adecă o ancoră mică şi delicată, ér de asupra o corónă regală. Şi regele Oscar al Suediei s'a lăsat, ca sĕ fie tatuat întocmai ca şi Ţarul Nicolae II. Cu cele mai frumóse tatuărĭ se laudă însĕ marele duce Alexis, al cărui corp arată numeróse desenurĭ de o mare valóre artistică. Prinţul George al Greciei, guvernatorul general al insulei Creta, are ca tatuare pe piept un bălaur cu aripile întinse, cu un diametru de 48 cm. Se afirmă, că şi principii germanĭ, carĭ întră în marină, se tatuéză.

Ultima femeie, care a adus jertfe pe altarul acestei mode, este lady Randolph Churchill, născută Vanderbilt. Ea şi-a tatuat pe braţ un şarpe, care formézà un cerc şi-şĭ muşcà códa. Lady Churchill îşĭ arată orĭ-cui braţul, şi ḑice zimbind: „Simbolul vecĭniciei!“

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureşianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov,

se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aici înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

„Cartea Plugarilor" séu povestirĭ economice de pre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor" etc. scrisă de *Ioan Georgescu.* 90 pag. Form. 8⁰ costă 50 b. (+ 6 b. porto).

„Stupăritul", întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începĕtorĭ şi pentru toţĭ iubitorii de acest ram al economiei, de *Const. Dimian*, preot în Breţcu. O carte de 154 pag. format mare 8⁰ Preţul cor. 1.60 (cu posta cor. 1.70)

Grădina de legume, de *Ioan F. Negruţiu*, profesor în Blaşiŭ. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruţiu, e de cel mai mare folos practic. Costă 50 b. (plus 5 b. porto).

Vinurĭ dinpóme, de *Gr. Halip* prof. Este o carte în care se dau esplicaţi şi invĕţăturĭ amĕnunţite asupra modului cum este a-se face tot feliul de vin din felurite póme. Preţul 40 b. (cu posta 45 banĭ.)

Introducere în contabilitate şi contabilitatea înpartidă simplă, de *I. C. Panţu.* O carte bună pentru a invĕţa cu uşurinţă contabilitatea Paginĭ I—V.11 + 213. Preţul 2 cor. (+ 20 b. p.)

„Curs complet de corespondenţa comercială" de *I. C. Panţu.* Conţine modele de circulare, scrisorĭ de informaţiunĭ, recomandaţiunĭ şi acreditive; scrisorĭ în comerciul cu mărfurĭ, comisiune şi espediţiune; cestiunĭ cambiale, afacerĭ cu efecte, monede, cupóne etc. Preţul 3 cor. 20 b. (+ 20 b. p.)

Al doilea capitol din contabilitatea duplă, de *I. C. Panţu.* Acéstă broşură conţine: *afacerile de credit cambial şi afacerile de bancă.* Preţul broş. 2 coróne (+ 10 banĭ porto).

Un capitol din ***Contabilitatea duplă*** de *I. C. Panţu.* Tracteză principiile contabilităţii duple ilustrate cu diferite esemple. Preţul 1 cor. (+ 10 b. p.)

Procent, Promil, Interese şi Teoria conturilor curente de *I. C. Panţu.* Arată calcularea intereselor pe anĭ, pe lunĭ şi pe ḍile într'un mod practic; sunt mai multe esemple esplicate amĕnunţit. Preţul 80 b. (+ 10 b. porto.)

„Sfaturĭ de aur", pentru sătenii ro mânĭ de tótă starea şi etatea, de Aron Boca Velcheranu. Preţul 60 b. (plus port 5 b.)

Imbunătăţirea stăriĭ sătenuluĭ, de Gr. G. Peucescu. Preţul 50 banĭ (plus porto 5 b.)

„Cultura şi îngrijirea grâului", de I. F. Negruţiu. Pr. 14 b. (plus porto 5 b.)

„Economia", pentru şcólele poporale, de Teodorŭ Roşu. Preţul 60 banĭ (plus porto 5 b.)

„Buna chivernisală", de Teodor V. Păcăţian. Peţul 40 banĭ (plus porto 5 b.)

Atragem atenţiunea cetitorilor asupra cărţilor de mai jos, carĭ se vĕnd cu preţurĭ reduse, ba chiar *numai pe jumĕtate, de cum s'au vêndut până acum.*

1) *Lascar Viorescu,* ***O icónă a Moldovei din 1851*** de *Wilhelm de Kotzebue.* E cunoscută acéstă scriere ca o lucrare istorică de mare valóre în literatura nóstră. Conţine 268 pag. cu tipar curat şi hârtie de lux Preţul în loc de 4 cor., cum s'a vêndut până acum, este aḍi numai *2 cor.* (+ 30 banĭ porto.)

2) ***Poesii*** de *Veronica Micle,* regretata nóstră poetă. Conţine 144 pag. In loc de 3 cor., se vinde numai cu *1 cor. 50 b.* (+ 10 b. porto).

3) ***Poesii complecte*** de Carol *Scrob.* Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaţilor noştri şi poesiile luĭ ocupă un loc frumos în literatura română. Preţul s'a redus dela 4 la *2 cor.* (+ 20 b. porto).

7) ***„Vrei sĕ te iubéscă bărbatu ?"*** Broşura cu acest titlu conţine poveţe practice seriose şi fórte potrivite pentru familiile bune. Preţul dela 1 cor s'a redus la 50 b. (+ 5 b. porto).

4) ***Instrucţiunea gimnasticei*** în şcólele de băeţĭ şi de fete. Cu 57 figurĭ în text, de *D. Ionescu,* profesor de gimnastică la liceul Lazăr şi la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ. Preţ. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto) De lipsă e mai cu sémă pentru învĕţătorĭ.

5) ***Originea monedelor*** (a banilor) de *M. C. Suţu,* o interesantă conferenţă ţinută la Ateneul Român din Bucurescĭ. In loc de 1 leu se vinde cu 50 banĭ.

6) ***Poesii*** de *F. M. Stoenescu.* Este o carte mare de 252 pag. cu esterior plăcut şi bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română şi versurile sale frumóse nu au lipsă de laudă, căcĭ se laudă de sine. In loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 Novembre n. 1902

Renta ung. de aur 4%	120 40
Renta de coróne ung. 4%	97 60
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2$%	90 20
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2$%	97.70
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	98.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	199 50
Bonurĭ rurale croate-slavone	156.50
Impr. ung. cu premii	101.40
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	100.75
Renta de argint austr.	120.65
Renta de hârtie austr.	100.05
Renta de aur austr.	92 15
Losurĭ din 1860.	150.75
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.60
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	704.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	665 75
Napoleondorĭ	19 08
Mărcĭ imperiale germane	116.90
London vista	$239.22^1/_2$
Paris vista	$95\ 17^1/_2$
Rente austr. 4% de coróne	95 —
Note italiene	—.—

Cursul pieţei Braşov.

Din 25 Novembre n. 1902.

Bancnot rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18 94
Argint român.	„	18.80	„	18.88
Napoleond'orĭ.	„	19.04	„	19.07
Galbenĭ	„	11.20	„	10 30
Lire turcescĭ	„	21.40	„	21.5
Scris fonc. Albina 5%		101. —	„	102. —

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 17 Nov. 1902

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Grâu Bănăţenesc	80	7.85	8.—
Grâu dela Tisa	80	7.80	8.—
Grâu de Pesta	80	7.85	8.—
Grâu de Alba regală	80	.—	.—
Grâu de Bácska	80	—	.—
Grâu unguresc de nord	80	—	.
Grâu românesc	80	—	.—

Seminţe vechi ori nouĕ	Soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Sĕcara		70—72	6.60	6.65
Orz	nutreţ.	60—62	6.40	6.60
Orz	de rachiu	62—64	5.70	5.90
Orz	de bere	64—66	5 50	5.60
Ovĕs		——	.—	.—
Cucuruz	bănăţén	75	.—	—
Cucuruz	alt soiu	73	—.—	—.—
Cucuruz	„ „			
Hirişcă			5.50	5 30

Producte div.	Soiul		Cursul dela	până
Săm. de trifoiu	Luţernă ungur.	per 100 de chilograme	63 —	60.—
„	„ transilvană		—.—	—.—
„	„ bănăţénă		—.—	—.—
„	„ roşia		55.—	59.—
Ulei de rapiţă	rafinat duplu		— —	—.—
Ulei de in			—.—	—.
Unsóre de porc	dela Pesta		63.—	65.—
„ „	dela ţéră		— —	—.—
Slănină	svêntată		64.50	65.—
Prune	din Bosnia		2:0	13.—
„			—.—	—.—
Lictar	Slavon şi Serbia		—.—	—.—
„	din Serbia în s.		—.—	—.—
Nucĭ	slavon nou		.—	—.—
Gogoşĭ	sêrbesc		—.—	—.—
„	din Ungaria		—.—	—.—
Miere	unguresci		—.—	—.—
„	serbescĭ		.—	—.—
Cêră	brut		—.—	—.—
Spirt	Drojdiuţe de s.		—.—	—.—

14813—1902 szám.

Brassóvármegye alispánjától

Hirdetmény.

A vármegyék pénztári és számvevőségi teendőinek ellátásáról szóló 1902. évi III. t. cz. életbe léptetése, a vármegyei központi- és gyám-pénztároknak, a számvevőségi ügykezelésnek **állami kezelésbe való átadása és átvétele iránt** a nagyméltóságu m. kir. belügyminiszter urnak f. évi Október hó 30 án 117.000 sz alatt kelt, a „Belügyi Közlöny" 46 ik számában megjelent magas körrendeletében foglalt intézkedésekhez képest közhirré teszem, hogy:

1) A vármegyei központi- és gyámpénztár 1902. évi Deczember hó 31-én müködését beszünteti.

1903. évi Január hó 1-től fogva a vármegyei központi- és a gyámpénztár teendői a vármegye székhelyén, Brassóban levő kir. állampénztárra (adóhivatalra), a vármegyei számvevőség teendői pedig a kir pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségre ruháztatnak át: ennel fogva az emlitett naptol kezdve, a vármegyei pénztár és a számvevőség eddigi ügykörére vonatkozó minden beadványt és hivatalos levelezést a kir. állampénztárhoz (adóhivatalhoz), illetőleg a kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez kell czimezni.

2) Mindazokat a járulékokat, melyek a fennálló törvények és szabályok értelmében a rendezett tanácsu városok s a kis- és nagy községek által beszedendők és eddig a vármegye alispánjához, illetőleg a vármegyei pénztárba voltak beszállitandók, (akár az 1903. évi Január hó 1-től kezdve esedékesek, akár pedig az ezt megelőző évekből származó hátralékok) ugyszintén a közvetlen adófizetők által befizetendő járulékokat 1903 évi Január hó 1-től kezdve, a brassói m. kir. adóhivatalhoz kell szállitani.

Ha a befizetés nem személyesen, hanem posta utalvány, vagy pénzeslevél utján történik: a községi elöljáróságok és az illető magánfelek mindig pontosan jelöljék meg, hogy a beküldött pénzösszegnek egészben és részben mi a rendeltetése? (például vármegyei útadóra — k. — fill., községjegyzői nyugdijjárulékra ... k .. fil. stb összesen .... k. ... fil.)

3) Azok a pénzösszegek vagy értékek, melyeket a vármegye alispánja egyes felek részére, a vármegye központi pénztárnál 1902. évi Deczember hó 31 ig kiutalványozott, 1903. évi Január hó 1 től kezdve, a szabályoknak megfelelő módon, a helybeli m. kir. adóhivatalnál vehetők fel. A gyámpénztárból kiutalványozott összegek ezentul is kizárólag a vármegye székhelyén lévő állampénztárnál (adóhivatalnál) fizettetnek ki

4) 1903. évi Január hó 1-től kezdve a megfelelő okmányok bemutatása mellett, a brassói m. kir. adóhivatalnál kell befizetni azokat a kamatokat, vagy tőketörlesztési részleteket is, melyek a magánfelek által egyes vármegyei alapokból vagy pedig a vármegyei gyámpénztárból nyert kölcsönök után, akár az 1903. évtől fogva a jövőben válnak esedékessé, akár pedig még az 1902. vagy ezt megelőző évről hatrálékként fennállanak; viszont ezentul a helybeli m. kir adóhivatal fizeti ki azokat az összegeket (kamatokat), a melyeket a vármegyei árvaszékek 1902 évi Deczember hó 31-ig egyes kiskoruak vagy gyámok és gondnokok kezeihez utalványoztak, vagy pedig 1903. évi Január hó 1 től fogva utalványozni fognak.

5) Végül köztudomasra hozom azt is, hogy a brassói m. kir. adóhivatal a pénztárak átadásával és átvételével járó munkálatok miatt a jövő évi Január hó 1-étől 15-éig a közönség részére csak délelőtt 8—12 óráig lesznek nyitva.

Brassó, 1902. November hó 12-én.

Dr. Jekel,
alispán.

1—3